

DECIZIE
mun. Hîncești

din 17 iunie 2022

nr.02/22

**Cu privire la examinarea Raportului de
activitate a Direcției Cultură și Turism
pentru anii 2021-primul trimestru 2022**

În temeiul art.46 Legii nr.436-XVI din 28.12.2006, privind administrația publică locală, a planului de activitate a Consiliului Raional Hîncești pentru anul 2022, aprobat prin Decizia nr.01/34 din 25 martie 2022, art. 118; 120; 132 Cod Administrativ nr.116/2018, Consiliul raional Hîncești **DECIDE:**

1. Se ia act de raportul Prezentat de șeful Direcției Cultură și Turism, dnul Ion Tulbu cu privire la activitatea Direcției Cultură și Turism pentru anul 2021-primul trimestru 2022 (anexă).
2. Se pune în sarcina Direcției Cultură și Turism Hîncești:
 - 2.1. Coordonarea și monitorizarea activității și serviciilor prestate de instituțiile din subordinea Direcției Cultură și Turism;
 - 2.2. Responsabilizarea conducătorilor privind gestionarea cât mai eficientă a mijloacelor bugetare.
 - 2.3. Atragerea surselor extrabugetare (proiecte, sponsorizări, donații, fondul disponibil) pentru susținerea bibliotecilor publice din teritoriu la capitoul achiziția de carte.
 - 2.4. Asigurarea în continuare a instruirii și formării cadrelor din Direcția Cultură și Turism Hîncești și instituțiilor subordonate.
3. Se recomanda primarilor unităților teritoriale ale raionului Hîncești, să asigure respectarea Art.24 al Legii "Cu privire la biblioteci", (conducerea bibliotecilor publice).
4. Monitorizarea executării conforme a prezentei decizii se pune în sarcina vicepreședintelui raionului dna Lilia TĂNASE.
5. Prezenta decizie intră în vigoare la data includerii în Registrul de Stat al Actelor Locale și poate fi contestată la Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, în termen de 30 de zile de la data comunicării potrivit prevederilor Codului Administrativ nr.116/2018.

Președintele ședinței:

Nicolae TAȘCĂ

Contrasemnează:

Secretarul Consiliului Raional Hîncești

Elena MORARU TOMA

RAPORTUL

privind activitatea Direcției Cultură și Turism Hîncești
în perioada anilor 2021- primul trimestru 2022

Cultura poate fi considerată ca fiind întregul complex de caracteristici distinctive de natură spirituală, materială, intelectuală și emoțională care caracterizează o societate. Ea include nu doar artele și literatura dar și moduri de viață, drepturile fundamentale ale persoanei, sisteme de valori, tradiții și credințe.

Prioritățile de bază ale Direcției Cultură și Turism Hîncești în anii 2021-2022 sunt îndreptate spre realizarea politicilor culturale, conservarea și promovarea patrimoniului cultural material și imaterial. Omul, Creația și Instituțiile unde se pot dezvolta fiind fundamentale.

Astfel sarcinile de bază sau axat pe:

- Susținerea, coordonarea și stimularea întregului spectru de activități culturale și turistice din raionul Hîncești;
- Crearea condițiilor optime pentru dezvoltarea creației populare și a meșteșugurilor tradiționale, pentru desfășurarea la nivel a activităților culturale și de agrement;
- Realizarea acțiunilor de conservare și dezvoltare a culturii și artei în teritoriu prin organizarea diverselor activități culturale: festivaluri, concursuri, acțiuni de conservare și valorificare a creațiilor populare, treceri în revistă ale formațiilor artistice de amatori, meșterilor populari;
- Monitorizarea menținerii în bună stare a operelor și monumentelor de artă, cultură și istorie;
- Realizarea unui mediu informațional competitiv pentru utilizatorii bibliotecilor publice din raion;
- Dezvoltarea și implementarea serviciilor electronice în biblioteci
- Implementarea unei politici de formare continuă a personalului din Instituțiile subordonate Direcției Cultură și Turism Hîncești.

În subordinea DCT activează următoarele instituții:

- Casa Raională de Cultură – 23 angajați incl. 10 personal auxiliar
- Biblioteca Publică „ÎPS Antonie Plămădeală” – 21 angajați incl. 5 personal auxiliar
- Școala de Arte „Timotei Bătrînu”, Hîncești– 25 angajați incl. 6 personal auxiliar
- Școala de Arte „Gr. Solomon”, Sărata Galbenă– 15 angajați, incl. 5 personal auxiliar
- Școala de Arte, Cărpineni– 19 angajați incl. 4 personal auxiliar
- Școala de Muzică, Lăpușna– 8 angajați incl. 3 personal auxiliar
- 3 (trei) muzee în satele Mingir, Ciuciuleni și Negrea– 11 angajați incl. 5 personal auxiliar
- 3(trei) centre de meșteșuguri – Mirești - ceramică, Bujor- țesături, Sărata Galbenă- confecționarea instrumentelor muzicale - 3 angajați
- 22 colective artistice „Model” – 32 angajați

Disponibilitatea și succesul implementării priorităților propuse se datorează și potențialului cultural impunător al raionului Hîncești, pe teritoriul căruia activează 47 Case și Cămine Culturale, dintre care 35 sînt instituții – tip, avînd un potențial de 15300 locuri în sălile de spectacole inclusiv 9582 locuri utilizabile în anul 2021.

Conform datelor statistice din 01.01.2022 numărul total de angajați la compartimentul Case și Cămine de Cultură se clasează în felul următor:

unități –82.2; persoane - 93;

dintre care femei –24;

structurați pe categorii de vîrstă: sub 25 ani : -6; 25– 49 ani: 33; 50– 64 ani: 48;

65 de ani și peste 6

Conform studiilor:

- a) superioare – 23
- din ele de specialitate – 12
- b) studii profesionale tehnice postsecundare sau postsecundare nonterțiare - 39
- c) din ele de specialitate – 17
- d) alt nivel - 31

Conform vechimii în muncă:

- până la 3 ani - 24
- 5 – 10 ani - 23
- 10 – 15 ani - 20
- 15 – 25 ani - 17
- Peste 25 ani – 9

3.2. Personalul auxiliar:

- unități – 57,75
- persoane – 70

În anul 2021 investițiile în reparațiile capitale ale Caselor de cultură a constituit suma de 1628290,63 lei. Cea mai mare investiție financiară a fost alocată Casei de Cultură Caracui – 52284,95 lei. De asemenea au fost investite pentru reparații următoarele mijloace financiare: Dancu – 299428,42 lei, Mereșeni- 249974,89 lei, Mingir- 206802,89 lei, Nemțeni - 150000 lei, Hâncești- 130000 lei, Voinescu - 69280 lei.

Cu toate că starea spațiilor este deplorabilă, Casele de Cultură rămân singurele edificii, ce pot oferi spațiu necesar pentru activitatea formațiilor artistice de amatori diferite ca gen și amploare, care sunt acel laborator de creație unde sunt plămădite, păstrate și promovate valorile perene ale acestui Neam:

Numărul total al formațiilor artistice de amatori – 80; în ele membrii - 1377.
din total, cu titlul „model” – 22; în ele participanți 558;

Formații artistice ce reprezintă originea etnică preponderent:

- moldoveni -77
- ucraineni - 1
- ruși - 2

Formații artistice cu titlu „model” ce reprezintă originea etnică preponderent:

- moldoveni - 21
- ucraineni - 1

Numărul total al formațiilor artistice de copii (grupa de vârstă 0-14ani) - 9 ; în ele participanți - 211

Numărul formațiilor artistice de copii cu titlu „model” (grupa de vârstă 0-14ani) - 6; în ele participanți - 163;

Numărul formațiilor artistice (grupa de vârstă 60 ani și peste) - în ele participanți -

**Numărul formațiilor artistice cu titlu „model” (grupa de vârstă 60 ani și peste) – 2 ;
în ele participanți - 40;**

Formații conform genului de activitate:

- ansambluri folclorice – 29
- ansambluri de muzică și dans popular -2
- orchestre de muzică populară - 4
- tarafuri – 1
- ansambluri de fluierari – 3
- ansambluri de dans popular – 12
- coruri – 1
- ansambluri vocale – 7
- fanfare – 4

- teatre dramatice – 5
- ansambluri de muzică ușoară/ansambluri vocal –instrumentale – 10
- ansambluri de dans modern –2
- **Numărul total al centrelor de meșteșuguri tradiționale/artizanat - 3.**

În pofida condițiilor precare de activitate a instituțiilor de cultură și condițiilor pandemice în anul 2021- parțial 2022. Direcția Cultură și Turism de comun cu Autoritățile Publice Locale a reușit organizarea și desfășurarea unui șir de activități culturale memorabile. Printre acestea putem menționa:

1. Concursul raional **"Dragobetele – sărută fetele"** - activitate care s-a desfășurat în format on-line în perioada 8- 24 februarie unde au participat 5 perechi din localitățile raionului, au demonstrat că sunt cei mai buni în cadrul celor 4 probe de concurs. Participanții și-au demonstrat talentul prin originalitatea materialului artistic și videografic. A fost pus accentul pe tradițiile specifice sărbătorii și promovarea autenticității.
2. Festivalul - concurs Internațional de teatru **"Rampa Teatrală"**, ediția IV, a fost organizat în format on-line în perioada 15 februarie- 28 martie. Participanții și-au prezentat ofertele la secțiunea: Interpretare Individuală - 23 de participanți și Secțiunea Grup - 16 participanți din raioanele Hâncești, Orhei, Soroca, mun. Chișinău, și din județele Cluj-Napoca, Vrancea și Suceava - România. Fiecare fragment prezentat a adus plus valoare Festivalului stimulând performanțele artistice individuale și de grup a concurenților. În data de 28 martie a avut loc jurizarea și premiarea participanților. Parteneri ai Festivalului au fost CNCPPCI și Primăria Mingir.
3. Festivalul - concurs raional **"Hristos a Înviat"**, a fost organizat cu prilejul Sărbătorilor de Paști în format on-line în perioada 16 aprilie-16 mai. Conform regulamentului Participanții și-au prezentat ofertele la 2 compartimente: Cîntece Populare Pascale/Folclor Religios și Expoziții de panificație/ lucrări manuale. La festival au participat 15 colective artistice - 14 din raionul Hâncești și un Ansamblu Folcloric din r-ul Cantemir. La compartimentul Expoziții de panificații/ lucrări manuale au participat 6 meșteri populari și 1 Centrul de Meșteșugărit. Festivalul a fost organizat în parteneriat cu Primăria Caracui. În data de 27 mai a avut loc jurizarea și premiarea participanților.
4. Festivalul raional **"Drag mi-e portul strămoșesc"**, ediția I, organizat cu Prilejul Zilei Naționale a Portului Popular s-a desfășurat în data de 27 iunie în incinat Casei Raionale de Cultură Hâncești. La festival au participat 14 colective artistice, meșteri populari, producători handmade, expoziții a costumelor populare autentice din cadrul Muzeelor din raion. Festivalul și-a dat startul în scuarul Casei de Cultură unde colectivele au fost prezentate și s-au prins într-o horă frumoasă. În foel Casei de Cultură a fost vizitată fiecare expoziție iar specialiștii Muzeelor din Mingir, Negrea, Ciuciuleni și ai Conacului Manuc Bey au făcut o descriere a costumelor populare autentice pe care le au în colecție. Pe scena Casei Raionale de Cultură au evoluat colectivele artistice accentul fiind pus pe păstrarea și promovarea folclorului și a costumului popular autentic.
5. Festivalul - concurs regional de muzică ușoară **"Cîntecul – vibrația sufletului"**, ediția V, s-a desfășurat în data de 27 august, în Sala Mare a Casei Raionale de Cultură Hâncești. La festival au participat 15 concurenți din raioanele Hâncești, Ialoveni, Leova, Călărași, Anenii Noi și mun. Chișinău. Participanții au interpretat 2 melodii, obligatoriu în Limba Română, iar una din ele fiind cu tematică patriotică. Cu prilejul împlinirii a 30 ani de Independență Fanfara Casei Raionale Hîncești a evoluat în foel Casei de Cultură cu un

program artistic iar în cadrul Festivalului a fost montat un program teatralizat dedicat Zilei Independenței.

6. Cu prilejul Zilei Naționale a Tineretului în data de 28 noiembrie a fost organizat concursul raional TVC cu genericul **"Carantina - bat-o vina"**, ediția III, unde au participat 4 echipe formate din 10 tineri cu vârste cuprinse între 16 – 25 ani din localitățile raionului. Concursul s-a desfășurat în incinta Casei Raionale de Cultură Hîncești, Sala Mare. Atmosfera a fost una pozitivă, creativă, concurenții au adus moment hazlii din perioada de carantină dar și importanța respectării condițiilor de protecție pe timp de pandemie.
7. Festivalul - concurs raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă pentru copii **"Lăsați poarta larg deschisă"**, ediția 2021, s-a desfășurat în încinta Casei Raionale de Cultură Hîncești, în data de 22 decembrie cu participarea colectivelor artistice, formații folclorice sau teatrale de copii din localitățile raionului Hîncești. La Festival s-au prezentat 33 de colective din cadrul instituțiilor de cultură și învățămînt din raion. Au fost promovate tradițiile și obiceiurile de iarnă, ținînd cont de autenticitatea repertoriului, recuzitei și acompaniamentul caracteristic pentru fiecra obicei prezentat.
8. Eveniment cultural organizat cu prilejul Zilei Lucrătorului din domeniul Culturii în data de 13 mai 2022 în incinta Casei Raionale de Cultură Hîncești, Sala Mare, cu genericul **"Oamenii de Cultură – semănători de frumos și lumină"**, unde au participat și au fost premiați cei mai buni specialiști ai domeniului iar partea artistică a fost susținută de colectivele și interpreții Casei Raionale de Cultură Hîncești.
9. Festivalul-concurs raional gastr-etnofolcloric **"Bujorel floare de dor- dulce-i pâinea de cuptor"**, ediția III, care s-a desfășurat în s. Bujor în data de 22 mai 2022. În cadrul festivalului au participat 17 colective artistice, 16 din raionul Hîncești și 1 din raionul Ialoveni, 15 meșterițe care au participat la masterclasul de împletire a pâinii tradiționale și 10 meșteri populari prezenți cu expoziții a lucrărilor manuale și de artizanat. Festivalul a adus aportul în promovarea valorilor cultural-artistice, a obiceiurilor și tradițiilor lăsate moștenire care sunt perla acestui neam.

La capitolul instruire specialiștii Direcției și a cabinetului metodic au organizat un șir de seminare de instruire, metodice și practice cu participarea directorilor Caselor și Căminelor de Cultură, conducătorii colectivelor cu titlu Model și a meșterilor Centrelor de meșteșugărit:

1. Seminar metodic **„Totalurile dărilor de seamă pentru anul 2020 și programul de activități a caselor și căminilor de cultură pentru anul 2021”** mun. Hîncești, Casa de Cultură Raională Hîncești, (18/ 19 februarie 2021)
(Participanți: Directorii Caselor de cultură, conducătorii colectivelor artistice cu titlu Model, conducătorii Centrelor de Meșteșugărit.)
2. Seminar de instruire **"Concepte regizorale în organizarea activităților bazate pe cicluri de obiceiuri calendaristice. Realizarea corectă a actelor metodice** mun. Hîncești, Casa de Cultură Raională Hîncești (22/23 iunie 2021)
(Participanți: Directorii, directorii artistici, regizorii, conducătorii artistici a Caselor și Căminelor de Cultură din raion)
(Participanți: Conducătorii colectivelor artistice cu Titlu Model, conducătorii Centrelor de Meșteșugărit)
3. Seminar metodic: **„Totalizări, informații, aspecte metodice cu privire la raportul statistic anual de activitate ”** mun. Hîncești, Casa de Cultură Raională Hîncești(15/16 decembrie 2021);
(Participanți: Directorii Caselor și căminelor de cultură din raion, conducătorii colectivelor artistice cu titlu Model, conducătorii Centrelor de Meșteșugărit)

4. Seminar metodic „*Totalurile dărilor de seamă pentru anul 2021 și programul de activități a caselor și căminilor de cultură pentru anul 2022*” mun. Hâncești, Casa de Cultură Raională Hâncești, (23/ 24 februarie 2022)
(Participanți: Directorii Caselor de cultură , conducătorii colectivelor artistice cu titlu Model, conducătorii Centrelor de Meșteșugărit.)
5. Întruniri metodice a specialiștilor din cadrul Caselor și Căminelor Culturale, a colectivelor cu Titlu Model cu privire la instruirea individuală și în grupuri mici în contextul adaptării documentației, organizarea activităților artistice și prezentarea raportului de activitate pentru I semestru al anului 2022. , Casa de Cultură Raională Hâncești (11/12/13/14/15 aprilie 2022)
(Participanți: Directorii Caselor de cultură , conducătorii colectivelor artistice cu titlu Model, conducătorii Centrelor de Meșteșugărit.)

Desigur, cartea de vizită a culturii raionului o reprezintă și colectivele artistice care au participat la un șir de Festivaluri Naționale și Internaționale:

Ansamblul folcloric „Pe-un picior de plai” c. Pășcani:

- Festivalul concurs național al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă pentru copii ”Să trăiți, să înfloriți”, ediția 2021, on - line, organizat de CNCPPCI – Chișinău (20.12.2021)

Trupa de Teatru Dramatic pentru Copii și Tineret „Ghioceii” c. Mingir:

- Festivalul Național al Teatrelor de Amatori ”Vasile Alecsandri”, ediția XII, format on - line, organizat de CNCPPCI – Chișinău (31.03.2021)
- Festivalul –concurs Internațional de Teatru” ”Vara Talentelor” – România, format on – line - (iunie 2021)
- Festivalul Internațional de Teatru al Adolescenților - România, format on – line - (iulie 2021)
- Festivalul Internațional de Teatru ”Golden Talent Festival” - România, format on – line - (noiembrie 2021)

Trupa de Teatru Dramatic „Prometeu” c. Mingir:

- Festivalul Național al Teatrelor de Amatori ”Vasile Alecsandri”, ediția XII, format on - line, organizat de CNCPPCI – Chișinău (31.03.2021)
- Festivalul Internațional de Teatru ”Golden Talent Festival” - România, format on – line - (noiembrie 2021)

Taraful de muzică populară „Oiera” com. Cărpineni

- Festivalul Republican al Folclorului Păstoresc - Căușeni, format on - line (11 martie 2021)

Ansamblul Folcloric ”Gălbenița”, s. Fundul Galbenei:

- Concursul coregrafic Republican ”Artico DANCE 2021” – Centrul Republican ARTICO, format on-line Chișinău (3 decembrie 2021)
- Festivalul concurs național al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă pentru copii ”Să trăiți, să înfloriți”, ediția 2021, on - line, organizat de CNCPPCI – Chișinău (20.12.2021)
- Spectacol folcloric ”Oameni, poveste că-nainte mult mai este”- Chișinău, organizat de CNCPPCI (26 decembrie 2021)

Ansamblul Folcloric ”Ciobănașii”, s. Negrea:

- Festivalul Concurs Național de Dans Folcloric ”La Vatra horelor”, format on - line, organizat de CNCPPCI – Chișinău (8 aprilie 2021)
- Festival Republican de Dans ”În bugeac la Căușeni” – Căușeni, format on – line (aprilie 2021)
- Festivalul – concurs național al Cîntecului de cult - format on - line, organizat de CNCPPCI – Chișinău (mai 2021)

- Concursul coregrafic Republican "Artico DANCE 2021" – Centrul Republican ARTICO, format on-line Chişinău (3 decembrie 2021)
- Festivalul concurs național al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă pentru copii "Să trăiți, să înfloriți", ediția 2021, on - line, organizat de CNCPPCI – Chişinău (20.12.2021)

Ansamblul Folcloric "Prutul", s. Leușeni

- Festivalul Internațional "Basarabia – nasha oselea", Reni, Ucraina, format on-line (18.05.2021)
- Concurs național de urături și colinde, ediția II, organizat de către Parlamentul RM – Chişinău, format on-line (10.12.2021)

Ansamblul Folcloric "Ucrainca". s. Crasnoarmeisoc

- Festivalul-concurs Internațional "Друзья я в эфире" – Ucraina, format on-line (martie 2021)
- Festivalul Internațional de folclor "Mărțișor", ediția XXXVIII, Reni, Ucraina, format on-line (6 martie 2021)
- Festivalul Internațional de Artă "Plai Natal", ediția XVII-a, Chişinău, (august 2021)
- Festivalul internațional al culturii ucrainene " Вьдчуйте серцем Україну" – on-line, Ucraina, Reni (15. noiembrie 2021)

Ansamblul de Dansuri Populare "Lăpușnița", c. Lăpușna

- Festivalul Concurs Național de Dans Folcloric "La Vatra horelor", format on - line, organizat de CNCPPCI – Chişinău (8 aprilie 2021)
- Festivalul Internațional de dans "În ritm de dans pe culmile olimpului" – or. Sîngerei, format on – line (24 mai 2021)
- Concursul coregrafic Republican "Artico DANCE 2021" – Centrul Republican ARTICO, format on-line Chişinău (3 decembrie 2021)

Orchestra de Muzică Populară "Arcuşul", c. Sărata Galbenă

- Concursul Național al Interpretărilor la Instrumente Populare "Lăutarii Moldovei", ediția IX, - format on - line, organizat de CNCPPCI – Chişinău (27 decembrie 2021)

Ansamblul de Dansuri Populare "Arcuşul", c. Sărata Galbenă

- Festivalul Concurs Național de Dans Folcloric "La Vatra horelor" - format on - line, organizat de CNCPPCI – Chişinău (8 aprilie 2021)
- Concursul Național al Tradițiilor și Obiceiurilor de Sf Vasile - format on - line, organizat de CNCPPCI – Chişinău (28 decembrie 2021)

Orchestra de Muzică Populară "Andrieș", mun. Hîncești

- Festivalul național al orchestrelor de muzică populară în memoria rapsodului cimișlian Ion Popușoi – Cimișlia (4 iulie 2021)
- Concursul Național al Interpretărilor la Instrumente Populare "Lăutarii Moldovei", ediția IX, - format on - line, organizat de CNCPPCI – Chişinău (27 decembrie 2021)

Ansamblul Folcloric "Baștina", s. Caracui

- Festivalul concurs național al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă pentru copii "Să trăiți, să înfloriți", ediția 2021, on - line, organizat de CNCPPCI – Chişinău (20.12.2021)
- Concurs național de urături și colinde, ediția II, organizat de către Parlamentul RM – Chişinău, format on-line (10.12.2021)

Ansamblul Folcloric "Busuioac", c. Sărata Galbenă

- Concursul Național al Tradițiilor și Obiceiurilor de Sf Vasile - format on - line, organizat de CNCPPCI – Chişinău (28 decembrie 2021)

Orchestra de Muzică Populară "Busuioc", c. Cărpineni

- Concursul Național al Interpreților la Instrumente Populare "Lăutarii Moldovei", ediția IX, - format on - line, organizat de CNCPPCI – Chișinău (27 decembrie 2021)

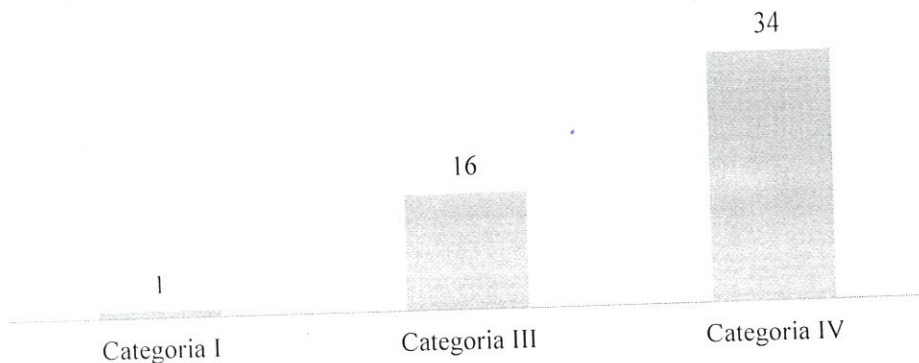
Participări cu expoziții de vânzare-cumpărare a obiectelor din ceramică (olar – Adrian Onuță):

- Expoziție "Tîrgul Republican al Meșterilor Popolari! – Muzeul de Etnografie, Chișinău (14 februarie 2021)
- Expoziție "Tîrgul național al micilor producători", Strășeni,
- Tîrgul Republican al Olarilor – Muzeul de Etnografie, Chișinău (7 martie 2021)
- Tîrgul Micilor Producători – Ialoveni (25 aprilie 2021)
- Expoziție în cadrul Festivalului Republican "La Nistru la Mărgioara - Soroca (27 iunie 2021)
- Tîrgul Republican a Meșterilor Popolari - Muzeul de Etnografie, Chișinău (18 iulie 2021)
- Expoziție în cadrul Festivalului Strugurelui – Durlești (15/22 august 2021)
- Expoziție "Tîrgul Național al Meșterilor Popolari" consacrat Zilei Independenței, Chișinău (27.08.2021)
- Expoziție "Tîrgul Național al Meșterilor Popolari", consacrat Zilei Limbii Române Chișinău (31.08.2021)
- Tîrgul Micilor producători – Cimișlia (28 august 2021)
- Tîrgul Republican al Micilor Interpretatori – Chișinău (19 septembrie 2021)
- Tîrgul Meșterilor Popolari – Chișinău (26 septembrie 2021)
- Tîrgul meșterilor populari în Cadrul Festivalului "Sărbătoarea ovinelor" – Cimișlia (7/8 noiembrie 2021)
- "Expoziție a meșterilor populari Muzeul de Etnografie, Chișinău (7/8.10.2021)
- Tîrgul meșterilor populari "Sărbătoarea ovinelor", Cimișlia (7-8.11.2021)
- Expoziție a meșterilor populari din țară, Orhei (7.11.2021)
- Expoziție în cadrul Spectacol folcloric "Oameni, poveste că-nainte mult mai este"- Muzeul de Etnografie, Chișinău, organizat de CNCPPCI (26 decembrie 2021)

Biblioteci

Pe parcursul anilor 2021-2022 rețeaua de biblioteci din raionul Hâncești și-a îndeplinit în mare măsură funcțiile specifice și atribuțiile stabilite prin lege, în ciuda numeroaselor schimbări atât de ordin politic cât și economic, care au atras fluctuații de natură financiară și umană. Cu toate acestea bibliotecile în mare parte au reușit, ca prin activitățile sale, să își valorifice colecțiile de documente, să ofere servicii de specialitate unui public eterogen și să organizeze, în nume propriu sau în colaborare, evenimente relevante deopotrivă pentru specialiști și publicul larg. Cadrul legislativ și de reglementare, elaborat în ultimii ani, orientează bibliotecile publice în implicarea cât mai activă și eficientă în dezvoltarea comunităților din teritoriu. Direcția Cultură și Turism este instituția care coordonează activitatea bibliotecilor și se ocupă de sinteza și analiza datelor privind activitatea întregului Sistem de biblioteci din raionul Hâncești. Rețeaua bibliotecilor publice din raion conform Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova nr.931 din 16.07.2021 „Cu privire la evaluarea bibliotecilor publice teritoriale din raionul Hâncești” cuprinde **51 de biblioteci publice**, inclusiv Biblioteca Publică Raională „ÎPS Antonie Plămădeală” cu **categoria de evaluare I, 16 biblioteci publice cu categoria de evaluare II, 34 de biblioteci publice cu categoria de evaluare III**. Biblioteca Publică Raională „Î.P.S. Antonie Plămădeală” este **Centru metodologic** pentru întreaga sistemă de biblioteci publice din raion.

Categoriile de evaluare atribuite bibliotecilor

Misiunea de bază a bibliotecilor din rețeaua de biblioteci a raionului Hâncești a fost și rămâne a fi promovarea cărții și lecturii printre utilizatorii de toate vârstele, ele servesc drept punct central de conectare a cetățenilor la informații valoroase, promovează accesul la valorile universale facilitând procesul de cunoaștere a valorilor naționale.

În prezent rețeaua de biblioteci din raion este echipată cu **170 de calculatoare, 26 de tablete, și 50 de imprimante.** Această modernizare, a contribuit la organizarea în biblioteci a **267 de servicii moderne de bibliotecă.**

Noua Lege cu privire la Biblioteci prevede prestarea de servicii moderne conform necesităților membrilor comunității, în corespundere cu propriul regulament de organizare și funcționare. (Articolul 5 din Lege)

Inițierea acestor servicii sunt niște oportunități în sprijinul comunității. Cea mai mare acoperire în raion îl are serviciul modern „**În drum spre casă**” în 35 de biblioteci din raion. Prin acest serviciu se dezvoltă la copii abilități individuale și sociale de a minimiza expunerea la diferite situații de risc. Serviciile moderne de bibliotecă utilizate în rețeaua de biblioteci sunt repartizate pe domenii cum ar fi:

- Incluziune digitală:

„Calculatorul pentru toți”, „Code Lab”, „ICAN”, „Peripețiile lui Tableșel-Ghidușel”, „Flipa Clip”, „Jocuri educative”, „Zburăm de la bibliotecă”, „IT pentru vârsta a III-a”, „Protejează-ți calculatorul”, „Descoperim localitatea prin QR-cod”.

- Sănătate:

„Sănătate pentru toți”, „Plantele medicinale – miracolul sănătății”, „Împreună luptăm împotriva cancerului la sân și col uterin”.

- Cultură:

„Fantezie”, „Ce poți face două mâni dibace”, „Al treilea spațiu al comunității”, „Ne jucăm și reciclăm”, „Clubul de animație”, „Micii animatori”, „Jucărioteca”, „Ora desenelor animate”, „Deapănă firul poveștilor”, „Magia culorilor”, „Construim cu iscusință”, „Jocuri de socializare”, „Clubul Vârstnicilor”, „Biblioteca – prietena copiilor”.

- Educație:

Jocul socio-educational „În drum spre casa”, „Promovarea Informării Alegătorilor”, „Scutierii Naturii”, „Eco începe cu tine”, „Educație Mediatică”, „În ajutorul elevilor”, „Lectura cu voce tare”, „Scriitorii moldoveni de ieri și de azi”, „Arta vorbirii în public”, „Să vorbim corect limba română”, „Violența se învinge prin lectură”, „Cum să-l cunoaștem mai bine pe Dumnezeu”, „Traficul rutier”, „ABC-ul muzicii”, „Arta desenului”, „Agricultorul”, „Bunele maniere se învață din copilărie”, „Ora să știm” ș. a.

Evenimentele culturale:

Activitățile cultural-educative se organizează în bibliotecile publice din raionul Hâncești în concordanță cu cerințele actuale ale utilizatorilor. Unele activități se desfășoară în parteneriat cu instituțiile de învățământ și instituții preșcolare cum sunt gimnaziile, liceele și grădinițele.

Promovarea cărții și a lecturii și bibliotecilor ca instituții de cultură se desfășoară prin prisma programelor și campaniilor naționale și activităților de promovare a diversității culturale și a valorilor umane.

Crengiana:

Este un program care se organizează și se desfășoară în toate bibliotecile din rețeaua Hâncești. Se organizează multe activități cu caracter cognitiv-distractiv unde utilizatorii bibliotecilor participă cu mare drag: expoziții, concursuri, șezători literare, spectacole, vizionări filme cu titluri sugestive: „Turbinca cu povești a lui Ion Creangă”, „În povești cu Ion Creangă”, „Ion Creangă, ființa și sufletului neamului românesc”.

Săptămâna cărții și lecturii pentru copii: Se organizează cu regularitate de toate instituțiile și conțin activități de promovare a cărții și lecturii pentru copii: expoziții de carte : „Cartea este o lume fără frontieră”, „Hai să citim o carte”, SMB: „Ora poveștilor în format modern”, prezentări cărți noi cu povestioare informative, „Cartea și comportamentul meu față de ea”, „Istoria fascinantă a cărții”, concursuri: „Ziua umorului”, „Păcăleli cu miile”, „Păcăliciul dintre păcălici”.

Programul Național Lectura Central:

Bibliotecile din raion organizează pe parcursul lunii septembrie mai multe activități:

Lansări de expoziții : „Permanența dragoste de carte”, „Cartea bună ne adună”.

Concursuri: „Să recunoaștem personajul din poveste”, „Cel mai activ cititor al anului”, „Cea mai citită carte din bibliotecă”.

Întâlniri ale cititorilor cu scriitorii : Nicolaie Spătaru, Nicolaie Rusu, Lucreția Bârlădeanu, Ianoș Țurcanu, Vitalie Răileanu, Lidia Josu, Sabina Cojocar.

Un eveniment de anvergură s-a produs în Biblioteca Publică Raională „ÎPS Antonie Plămădeală” care s-a organizat în cadrul Festivalului Internațional de poezie „Grigore Vieru”. La eveniment au fost prezenți mai multe personalități notorii de pe ambele maluri ale Prutului ca: Călin Vieru, Valeriu Matei, Filonela Corbu. Zilele bibliotecii „ÎPS Antonie Plămădeală” se desfășoară anual începând cu data nașterii marelui nostru înaintaș Antonie Plămădeală la 17-21 noiembrie. Anul 2021 pentru biblioteca raională, a fost marcat prin aniversarea a **115 ani de la fondarea Bibliotecii Publice Raionale „ÎPS Antonie Plămădeală”**. La acest eveniment ne-a onorat așa oaspeți ca: Octavian Grigoriu – regizor de cinema, Maria Mocanu – interpretă de muzică folc, Igor Volnițchi – scriitor, Anatol Vidrașcu – președinte fondator al Editurii Litera, Traian Vasilcău – poet ș.a.

Cu succes a fost lansată campania „**Să citim împreună**” inițiată de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. Cărțile promovate în anul 2021 au fost: „**Rebela**” de Claudia Partole, și „**Poeme pe trepte închise**” de Ianoș Țurcanu.

Proiecte, Parteneriate și colaborări:

Noua Lege cu privire la Bibliotecile susține activitățile și proiectele de dezvoltare a bibliotecii, asocierea bibliotecilor publice cu alte instituții (Articolul 41 din Lege)

Proiectul : „Democrația se învață de la local la național”

Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral (CICDE) pe lângă Comisia Electorală Centrală în cadrul proiectului „Consolidarea Democrației în Moldova prin alegeri inclusive și transparente” implementate de PNUD Moldova cu suportul financiar al Agenției SUA prin dezvoltarea internațională și Ambasadei Marii Britanii la Chișinău, în parteneriat cu 40 de biblioteci din r-nul Hâncești, au organizat un șir de activități de educație civică cu genericul, „Democrația se învață de la local la național”.

„Al treilea spațiu al comunității”: Proiectul presupune amenajarea în Filiala de Carte Românească din mun. Hâncești a unui spațiu – Cuib al Democrației, ce încurajează deprinderea comportamentelor civice, dezbateră problemelor locale și luarea de inițiativă pentru soluționarea acestora. Scopul proiectului este de a dezvolta o rețea de biblioteci publice, de facilitare a

participării comunitare la practicarea democrației prin formarea cetățeniei active, crearea spațiilor care să protejează și să promoveze valorile democratice.

„Comunitatea Mea”: (BP Ciuciuleni).

Bibliotecarele din comunitățile partenere ale Programului „Comunitatea Mea” învață despre principiile de funcționare a APL din Moldova și procesul de descentralizare. Scopul acestor instruirii este de a pregăti bibliotecarii publici pentru a fi capabili să vină în ajutorul APL.

„Ora să ȘTIM Moldova”: (BP Drăgușenii Noi)

Proiectul cuprinde 63 de biblioteci din 31 de raioane și municipii. El va promova lectura și curiozitatea pentru știință, tehnologie, inginerie și matematică prin intermediul cărților pentru copii.

Resursele umane determină nivelul de dezvoltare a domeniului. În bibliotecile publice din raionul Hâncești sunt încadrați 68 de bibliotecari din care:

- **cu studii superioare** – 26 bibliotecari, inclusiv de specialitate – 9 bibliotecari;

- **cu studii medii** – 42 bibliotecari, inclusiv de specialitate – 13 bibliotecari.

Din 68 de bibliotecari doar 7 sunt angajați pe post de **bibliotecar principal**, și în nici o bibliotecă publică din teritoriu nu este respectată legea, lipsește postul de director sau adjunctul acestuia, ceea ce contravine legii cu privire la bibliotecă.

Conducerea bibliotecilor publice este exercitată de către director sau, după caz, de către adjunctul acestuia. (Articolul 24 din Lege)

Dețin categorii de calificare – **29 bibliotecari.**

- **Categoria II** – 18 bibliotecari

- **Categoria I** – 11 bibliotecari

Timpul mediu de funcționare pe săptămână este următorul:

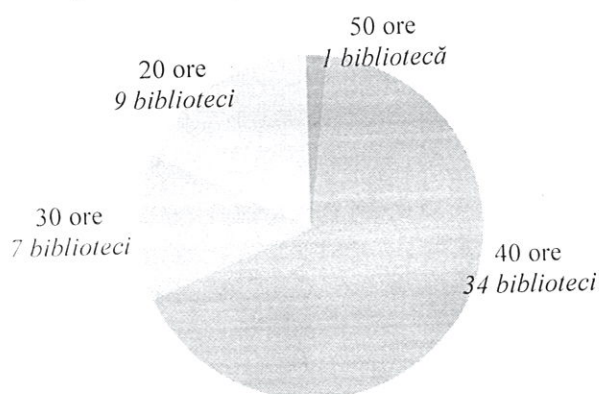
34 biblioteci – 40 de ore pe săptămână

7 biblioteci – 30 de ore pe săptămână

9 biblioteci – 20 de ore pe săptămână

1 bibliotecă – 50 de ore pe săptămână

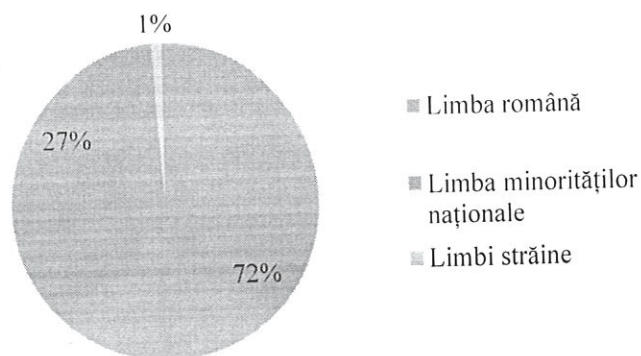
Timpul de funcționare pe săptămână

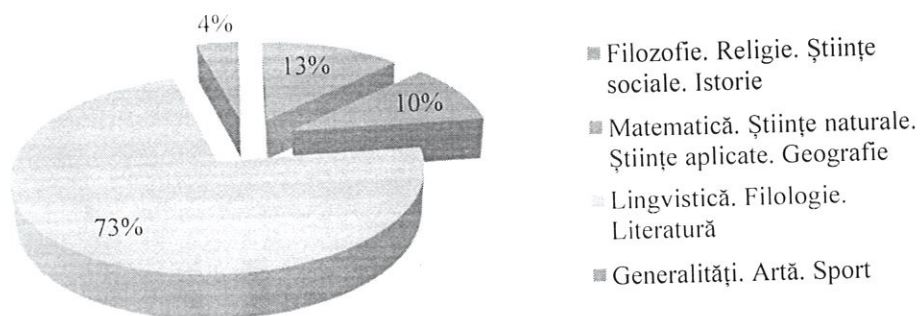
Dezvoltarea colecțiilor:

Conform datelor statistice la 1 ianuarie 2022 colecțiile bibliotecilor publice constituie **443288 ex.**, inclusiv **326934** în limba română.

Structura colecțiilor conform apartenenței lingvistice:

Structura colecțiilor după conținut:

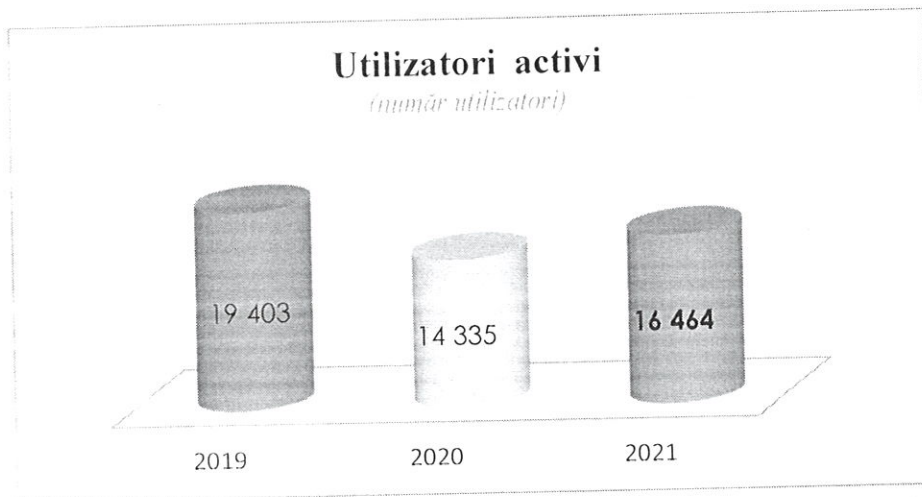
Numărul total de achiziții în 2021 a fost **7693 ex.** Potrivit datelor statistice pentru înnoirea colecțiilor bibliotecilor publice din raionul Hâncești are loc o dată la 77,2 ani, norma europeană fiind o dată la **7 ani**. Rata medie de înnoire a fondului de carte se calculează conform următoarei formule:

Numărul de volume aflate în stoc la finele anului de referință împărțit la numărul de volume achiziționate în anul de referință.

O soluție de îmbunătățire a situației la acest capitol, ar fi achiziția de carte centralizat, cu atât mai mult, că Biblioteca raională are specialiști pregătiți, pentru a se ocupa de prelucrarea și achiziția colecțiilor. În decizia Consiliului Raional din 17 septembrie 2021 „Cu privire la activitatea Bibliotecilor publice în vederea implementării în raion a Legii „Cu privire la biblioteci” Nr.160 din 20.07.2017 s-a accentuat încă o dată, asigurarea completării colecțiilor de carte din bibliotecile publice.

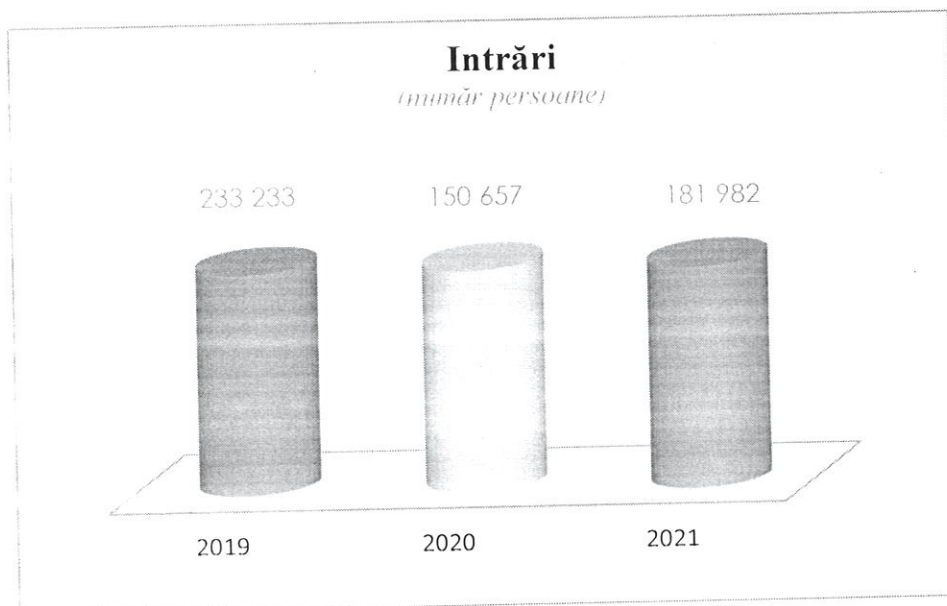
Utilizatorii:

În anul 2021 de serviciile bibliotecilor publice au beneficiat **16464 utilizatori.**

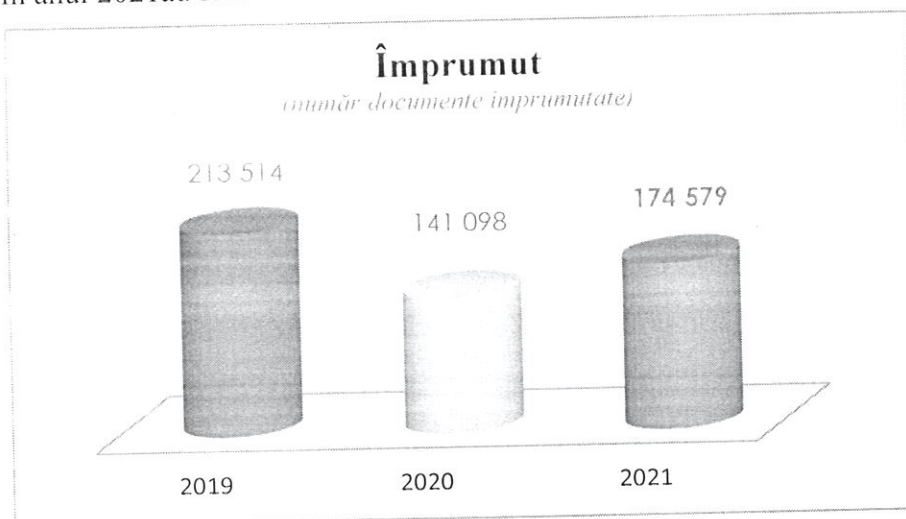

În anul 2021 au fost înregistrate **181982**

vizite.

În anul 2021 au fost consultate **174579** documente.

Muzee, monumente

Patrimoniul cultural - istoric al raionului îl constituie cele 224 monumente înregistrate în Registrul monumentelor de importanță națională și locală din raionul Hîncești. La indicația MECC, recent, a fost reactualizat Registrul național al monumentelor istorice protejate de stat. Procedura a constat în ajustarea, conform prevederilor Legii nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a RM, a denumirilor localităților, din componența municipiului, raionului, completarea adreselor, numerelor cadastrale ale terenurilor și construcțiilor ș.a. Cu regret, rămân să persiste probleme ce țin de monumentele de for public. Unele, din diferite motive, rămân până în prezent, nedocumentate oficial de către APL-uri, conform Regulamentului privind Registrul național și Registrele locale ale Monumentelor de for public. (MO al RM, nr. 73-77, art.Nr.505, din 10.03.2017). O altă problemă, ce ține de acest domeniu este neconcordanța legislativă în privința înregistrării cadastrale a unor monumente și a zonelor lor de protecție în Registrul bunurilor imobile.

Monumentele de arheologie (așa-zisele movile, gorgane sau tumuluri), în fond sunt distruse atât de cataclisme naturale (ploi, alunecări de teren etc.), cât și prin intervenția omului, (sunt supuse aratului și plantate cu culturi agricole). Majoritatea monumentelor arheologice nu sunt dotate cu salvconducele respective. Starea monumentelor istorico - patriotice e mai mult sau mai puțin satisfăcătoare deoarece anual, în ajunul sărbătorii de 9 Mai ele suportă reparații cosmetice. Cele trei muzee, care activează în cadrul raionului au la activul lor următorii indicatori:

- Total piese de muzeu-6615
- Numărul de piese expuse-5975
- Număr total de vizitatori- 3147
- Dezvoltarea colecțiilor de patrimoniu - 49 piese.
- Total ghidaje-358
- Punerea în valoare a patrimoniului - 24 evenimente rationale și locale
- Activități cu publicul (lecții, discuții, comunicări) –33 activități
- Promovarea instituțiilor muzeistice în mass-media- 10 publicatii

Muzeul de Istorie și Etnografie Mingir este participant al Proiectului „Șezătoarea basarabeană,, inițiat de Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, care are drept scop replicarea, păstrarea și valorificarea portului popular autentic. Astfel, pe parcursul anilor 2020 - 2021 au fost confecționate manual de specialiștii muzeului 2 (două) obiecte de patrimoniu, care este expusă în muzeul.

În prezent în cadrul proiectului transfrontalier „**Pe urmele lui Ștefan cel Mare,**” la Muzeul de Istorie și Etnografie Ciuciuleni au început lucrările de renovare a clădirii, care va fi finalizată pînă în luna aprilie 2023.

Înconformitate cu Regulamentul de acreditare a muzeelor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.604/2020, au fost depuse dosarele în vederea inițierii procedurii de acreditare a Muzeelor subordonate Direcției.

O platformă atractivă a produsului turistic, care atrag numeroși vizitatori, rămîne a fi diversitatea evenimentelor cultural- artistice de amploare, prin care sunt promovate publicului larg valori etnografice, gastronomice, meșteșugărit, oameni valoroși prin vocație ai raionului Hîncești.

Învățămînt artistic

Instituțiile de Învățămînt artistic reprezintă un templu de formare a unor valori culturale de bun gust și un centru tradițional cu un sistem de educare estetică verificat prin timp, care își continuă activitatea, în pofida tuturor schimbărilor actuale.

Instituțiile de Învățămînt artistic contribuie la dezvoltarea capacităților și aptitudinilor generației tinere în domeniul artelor, la familiarizarea acestora cu genurile de artă, asigură

integritatea și continuitatea procesului de instruire artistică a tinerilor muzicieni, artiști plastici, de teatru și artiști coregrafi.

Instituțiile de învățământ artistic cuprind o rețea de 4 instituții cu un potențial de 49 profesori inclusiv, 22 profesori cu grad didactic II,1 profesor cu grad didactic I și un contingent de 609 elevi.. Instituțiile de învățământ artistic sunt amplasate în sedii proprii, bine amenajate, completate și asigurate parțial cerințelor necesare. Datorită susținerii Consiliului Raional, pentru investiții în Instituțiile de învățământ artistic, la capitolul reparații capitale, au fost efectuate următoarele lucrări de reparație în perioada anului 2021: Școala de Arte Cărpineni, reparația acoperișului – 354273,78 lei; Școala de muzică Lăpușna reparația fațadei – 86453,48 lei și Școala de Arte Sărata Galbenă, pentru construcția anexei – 1 mln 170 mii lei.

Cu mândrie putem afirma că avem instituții de învățământ artistic care pot servi drept model pentru întreaga republică, nu doar ca aspect ci și ca calitate a serviciilor prestate. Instituțiile de învățământ artistic au educat și educă adevărate talente, care împreună cu corpul didactic obțin rezultate remarcabile participând la Festivaluri și Concursuri raionale, Naționale și Internaționale:

În anii 2020-2021 elevii din ÎA au obținut la 8(opt) concursuri de nivel Național 4(patru) premii I, 4(patru) premii II, 3(trei) premii III și 9(nouă) mențiuni.
Problemele cu care se confruntă Direcția Cultură/ instituțiile/ specialiștii:

- Lipsa specialiștilor cu studii și experiență în domeniu atât în biblioteci și case de cultură cât și în instituțiile de învățământ artistic
- Lipsa condițiilor de muncă satisfăcătoare (casele de cultură nu se încălzesc în perioada rece a anului. nu sunt dotate și echipate cu calculatoare, fax-uri, copiatoare, mijloace tehnice, sonore, artistice, costume scenice, săli de spectacole dotate ș.a.);
- Neaprecierea la justa valoare a specialiștilor și a domeniului cultural ca parte indispensabilă și primordială în dezvoltarea unei societăți puternice;
- Migrarea continuă a populației care duce la scăderea numărului de spectatori și a membrilor implicați în cercurile artistice ș.a.
- Lipsa unui sistem continuu de instruire a personalului la nivel național;
- Dotarea sub nivel a instituțiilor de cultură cu mobilier și echipament tehnic, instrumente muzicale și costume naționale ;
- Rămâne deplorabilă situația la capitolul Baza tehnico- materială a instituțiilor de cultură, astfel majoritatea sunt în continuă degradare. Se alocă mijloace financiare modeste pentru achiziții de carte în biblioteci, procurarea aparatului performant de sonorizare și informațional, instrumentelor muzicale, costume naționale, instalații tehnice de iluminare etc.

Propuneri și soluții pentru redresarea situației :

- Respectarea Legii 270/ 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar de către administrațiile publice locale, ceea ce va permite selectarea personalului calificat, competitiv;
- Instruirea profesională continuă a angajaților în domeniul cultural, în domeniile marketingului cultural și al managementului de proiecte culturale, ceea ce ar crea o premisă pentru revigorarea vieții culturale în comunitățile locale.
- Susținerea în continuare a festivalurilor, concursurilor de creație și interpretare la nivel local, zonal, național și internațional;
- Susținerea unor proiecte finanțate de APL, care vizează implementarea politicilor moderne de dezvoltare a culturii și turismului în raion;
- Stimularea tinerilor cu performanțe în domeniul culturii: alocarea Burselor de Merit;

- Stimularea comunicării interculturale, intensificarea schimbului cultural între raionul Hîncești și localități similare din Republica Moldova cât și alte țări prin susținere financiară a artiștilor la evenimente internaționale, turnee;
- Păstrarea tradițiilor identitare, protejarea meșteșugurilor și formelor de exprimare artistică;
- Alocarea mijloacelor financiare pentru reabilitarea monumentelor istorice, includerea lor în viața culturală a comunităților și utilizarea acestui potențial ca resursă importantă în promovarea turismului cultural;

Șef Direcție
Cultură și Turism

Ion Tulbu

Ion TULBU

Contrasemnează:

Secretarul

al Consiliului Raional Hîncești

Elena Moraru Toma

Elena MORARU TOMA